

СТАНОВИШЕ

относно дисертационното съчинение

На **Георги Красимиров Чочев**,

докторант към катедра „Историческо и систематическо богословие“,

Богословски факултет при СУ “Св. Климент Охридски“

на тема: ***Пресвета Богородица в домостроителството на спасението***

за присъждане на образователната и научна степен „Доктор“

в професионално направление 2.4. Религия и теология

по научна специалност „Догматическо богословие“

от доц. д-р Любомир Ганчев Тенекеджиев, член на научното жури,

определено с ректорска заповед № РД 38-479/11,07,2018 г.

Представеният дисертационен труд изследва и интерпретира в православен аспект една твърде важна и актуална тема. Предвид деноминационните разномислия по този въпрос е необходимо аргументирано да се определи ролята и мястото на Пресвета Богородица в домостроителството на спасението. Това е изключително важно, защото в православната традиция възгледът за Пресветата Дева се съдържа и лежи в основата на христологията. Началото на изкуплението извършено от Иисус Христос е положено в свободната волеизява на Мариам при Благовищението да стане вместилище на невместимия. С акта на боговъплъщението действително се полагат основите на домостроителния Божествен замисъл за спасение на падналото в грях човечество.

Представеният за становище дисертационен труд съдържа 188 стандартни машинописни страници. Разработено е в традиционната схема – предговор, увод, три глави, заключение и ползвана литература.

В предговора докторантът се спира на личните мотиви за избор на конкретната тема и изразява своята благодарност към оказалите му съдействие в процеса на обучение и написване на настоящия труд.

Уводът, в доста сбита форма, посочва актуалността на темата, основните извори и базисната коментарна литература. Авторът е отбелязал предмета, целта, задачите и използваните методи в изследователския процес. Интерес представлява историографският преглед на акцентите във възгледите на редица

Свети Отци, както и някои бележити богослови, разсъждавали в православната традиция относно личността на Света Богородица.

Първа глава разглежда Свещеното Писание и светоотеческото творчество, като основен извор на църковното учение за Пресветата Дева. В началото са отбелязани редица старозаветни текстове, определени като предобрази на Божията майка. Дисертантът се е спрял и на единственото директно старозаветно свидетелство съдържащо се в книгата на св. пророк Исаия. Най-ясно и конкретно, макар и твърде пестеливо, е разкрит животът и ролята на Пресвета Богородица в домостроителството на спасението в Новия Завет. В тази връзка г-н Чочев определя старозаветните и новозаветните текстове на Библията, за първостепенен извор за разглеждания проблем.

Тази глава се спира и върху творенията на светите Отци, като базисен извор за ролята и мястото на Света Богородица в домостроителството на спасението. Тук Чочев успешно извлича от богатото светоотеческо наследство онези моменти, които се интерпретират личностните добродетели, водещи Мариам, към богоизбраничество. Обогалявайки предобразите и свидетелствата от Свещеното Писание с боговидните истини в творчеството на светите Отци, дисертантът очертава основния кръг от извори за живота и ролята на Света Богородица в домостроителството на спасението.

Но божественото откровение е непрестанен процес и се реализира в Църквата и под други форми. На това е посветена втора глава от дисертацията, която в някаква степен е логическо продължение на предходната. Тук на първо място е анализирана дефтероканоничната литература. Акцентирайки на най-важните за темата моменти, авторът не пропуска да отбележи, че именно те са в основата на учредяването на някои Богородични празници. На второ място тук е посочена църковната иконография, като откровение в образи, разкриващо нравствения образ на Божията майка.

Трета глава е централна за представения дисертационен труд. На базата на разгледаните в първите две глави извори, Чочев успешно изгражда цялостна картина за живота и нравствения възход на Пресветата Дева. Особено интересен представлява разглеждането на личността на Божията майка в симбиозата жена,

майка и дева. Изхождайки от постигнатото дотук, авторът преминава към определяне ролята на Пресвета Богородица в изкупителното дело на Иисус Христос.

В заключението Чочев посочва основните изводи, заключения и резултати от изследването.

Ползваната литература е представена коректно. Освен изворова и коментарна литература на кирилица и латиница, са отбелязани и съчиненията на гръцки, както и електронните ресурси.

За жалост този издържан в смислово отношение текст е изпълнен с пропуски, предимно с технически характер. Стилни и граматически грешки се откриват в целия текст. Има недовършени изречения и множество пропуски в критическия апарат. Тези недостатъци не рефлектират сериозно върху цялостното положително впечатление, защото може да са в резултат на прибързаност, произтичаща от преследване на изискваните срокове за написване на дисертация.

Авторефератът отговаря на изискванията и сравнително коректно интерпретира дисертационния текст. Считаю че тук съвсем точно са отбелязани двата основни научни приноса.

Представени са и две публикации (едната под печат) във връзка с темата на дисертацията, които затвърждават убеждението, че докторантът има потенциал за изследователска и научна дейност.

Декларирам, че нямам съавторски публикации с докторанта.

Като имам предвид актуалността на темата, изследователските постижения и научните приноси на дисертационния труд, и независимо от наличните пропуски, позволявам си да препоръчам на уважаемите членове на научното жури да присъдят на Георги Красимиров Чочев образователната и научна степен „ДОКТОР“.

31,08,2018 г.

София

.....

доц. д-р Любомир Тенекеджиев